

УДК 821.161.2–1.09(477.87)''19''Зореслав:2–265.2

АНТИЧНИЙ ТА БІБЛІЙНИЙ СВІТ ЛІРИКИ ЗОРЕСЛАВА

Наталія Ребрик

Ужгород

Проаналізовано античні мотиви та біблійні образи в ліриці Зореслава – одного з найбільших закарпатоукраїнських поетів міжвоєнного періоду. Зосереджено увагу на інтертекстуальних зв'язках його поезій зі світовим культурним метатекстом, доведено, що у ліриці Зореслава прочитується сучасне з минулим, національне зі світовим, класичне з новітнім.

Ключові слова: мотив, лірика, образ, класика, мистецтво.

Степан Сабол – у миру, о. Севастіян – духовне ім'я, Зореслав – літературний псевдонім. Народився 7 грудня 1909 року в Пряшеві. Тут здобув початкову й середню освіту. На 20-ті роки ХХ ст. припадають перші літературні спроби тоді студента горожанської школи. Спочатку писав язичієм, оскільки виховувався у москвофільській атмосфері тогочасного Пряшева. Друкувався в «Русским слові», 1922 року дебютував у американському виданні «Світ дітей».

У 1924 році С. Сабол вступив ченцем до Мукачівського монастиря, звідки його як здібного монаха скерували у Галичину для вивчення риторики та філософії в монастирях Крехова, Лаврова, Добромиля. Тут майбутній письменник близько ознайомився з українською літературною класикою, творчістю Тараса Шевченка, Івана Франка, Юрія Федьковича, Богдана Лепкого тощо. З 1928 року він повністю порвав з москвофільством і почав писати українською мовою. По-справжньому захопився творчістю Т. Шевченка, І. Франка, Ю. Федьковича, Б. Лепкого, Павла Тичини, Євгена Плужника, Дмитра Загула, Максима Рильського тощо. Одночасно поет співпрацював у журналах «Перші промені», «Пробійні струї». Перші українські вірші друкував у календарі «Місіонер», журналі «Пчілка».

У 1931 році Степана Саболу направили у Рим, де він продовжив навчання в Григоріанському університеті. Ознайомився з творчістю Мікеланджело, перекладав Торквадо Тассо. Повернувшись із Рима, викладав в Ужгородській гімназії та богословській семінарії. У 1933 році виходить в Ужгороді його перша поетична збірка «Зі серцем у руках» [3], якою одразу зарекомендував себе талановитим поетом. Друга книжка поезій «Сонце і блакить» [4] побачила світ також в Ужгороді в 1936 році. Цього ж року з'явилася «Укрита Фіалка» [5] – життєпис монахині сестри Василії Глібовецької ЧСВВ, святе життя якої є справді гідним наслідування, о. Севастіян Сабол редагує «Благовісник Пресвятого Серця Христового». У 1938 році деякий час працював у Великому Березному, а потім –

у Хусті – директором єпархіального інтернату. У період утвердження державності Карпатської України о. Севастіян Сабол став капеланом Карпатської Січі. У 1939 році, коли молоду Українську Державу потопили в крові угорські загарбники, Зореслава ув'язнено, але внаслідок неможливості фізичної розправи над греко-католицьким священиком, ім'я якого на той час було досить відомим, – його видворено на довічно поза межі Карпатської України. Зореслав продовжив свою духовну та літературну діяльність у Словаччині.

У 1948 році о. Сабол покинув рідні околиці й нелегально перебрався до Австрії, далі емігрував до Рима, де займався науковою роботою, захистив докторську дисертацію «Мелетій Смотрицький – полемічний антикатолик» [20]. У 1951 році виїхав до США, де продовжив місіонерську, наукову та літературну діяльність. У 1963 році вийшла в світ збірка вибраних поезій «З ранніх весен» з передмовою Богдана Кравціва [6]. У 1955 році у видавництві «Слово доброго пастиря» у Нью-Йорку видав наукову працю «Католицизм і православ'я» [13], в 1978 – дослідження «Голгота греко-католицької церкви у Чехословаччині» [14] – науковий розгляд подій і їх аналіз в історичній перспективі, спогади живого свідка приготувань до ліквідації греко-католицької церкви в Чехословаччині і – зрозуміло – в Закарпатті. Він є членом Спільки українських письменників Словаччини та Національної спільки письменників України. Помер 19 лютого 2003 року.

На сьогодні Зореслав як поет добре знаний. Його твори частково ввійшли до поетичної антології «Моя Карпатська Україно» [10]; у видавництві «Гражда» вийшла в «Шкільній серії» книжка «о. Степан-Севастіян Сабол (Зореслав)» [16]; побачив світ збірник, присвячений 100-літньому ювілею письменника [15]; до 100-річчя від дня народження у видавництві «Гражда» вийшли книги «Бог і Україна» [2] та «Католицизм і православ'я» [12], а у видавництві «Закарпаття» – «Блакитні ескадри» [2]; статті про поета та його вірші внесені до наукового збірника «Українська поезія Закарпаття ХХ ст.» та до ювілейного збірника «Письменники Срібної Землі»; його творчість аналізували науковці Л. Бабота, Ю. Балега, Л. Голомб, М. Козак, О. Мишанич, М. Мушинка, І. Ребрик, Т. Салига, Л. Сенік, Н. Ференц, Д. Федака та ін.

Про те, що Зореслав – поет вищого ґатунку, а естетика його вірша сягає європейського рівня, свого часу засвідчили Євген Маланюк, Антонін Гартл, Василь Гренджа-Донський, Володимир Бірчак, Євген Пеленський, Михайло Бажанський, Богдан Кравців та ін. Його поезії – глибоко чуттєва лірика, пристрасні, грізні заклинання, філософські імпресії, довершені, вишукані сонети – досконалі формою і змістом, пророцькі й бунтівничі.

1931 рік. Зореславу – 22. Він – в Італії. Він вивчає теологічні науки в Григоріанському університеті Рима. «Вічне місто», метрополія старовинного світу, головний осередок західного християнства – Апостольська Столиця. Рим зачаровував молодого монаха собором Св. Петра й Колізеєм, фонтаном Джованні Лоренцо Берніні й грандіозними бароковими Іспанськими сходами, Пантеоном і П'яццо дель Пополо, мавив «розспіваними хвилями» і «замріяними фйордами», «гаями помаранчів і маслин» та «алеями пахучих мрійних піній», давав усвідомлення «незмінної вічності» і людської – мандрівної – дочасності в ній з

«розшматованими зойками» і «каварняними оркестрами», зі «звуком порожнеч фокстроту і танго», поглиблював передчуття надходження «східнодиких орд» і «шалений рев скажености борень», утверджував віру у «весняний ранок і веселий день», у «пісню срібнодзвінну до ясноблимних зір», даючи «поклін безсмертності...»

Поет жив в Італії. А думав про Україну.

Він бачив її в образі матері-страдниці Ніоби, тої Ніоби, що була дочкою фригійського царя Тантала і дружиною фіванського володаря Амфіона, що мала чотирнадцятеро дітей і була найщасливішою матір'ю, та через зухвалість і зневагу до богині Лето, матері двох дітей, жорстоко поплатилася за гординю: в один день Аполон і Артеміда (діти Лето) стрілами повбивали всіх нащадків Ніоби. Тіла їхні були поховані тільки на десятий день, а Амфійон сам заподіяв собі смерть. Ніоба завмерла від жаху, болю і сліз над загиблими дітьми і чоловіком. А згодом Зевс змилюстився і перетворив її на скелю, яку вітер переніс в Лідію, на батьківщину згорьованої матері. Там, високо на горі Сіпілі, стоїть обернена в камінь Ніоба і вічно лле сльози скорботи:

В терпінь тополі шал обняв Ніобу –
Знайшла нарешті край свого терпіння:
Змінилася у статую з каміння,
І білий мрамур вкрив її жалобу [7, с. 75].

Як од кошмарного сну рятує раптове пробудження, так і тут, коли туга стає нестерпною, виникає прагнення зробити крок через невидиму межу болю, вихопитись зі свого тіла, з тіснин туги – і тоді відбувається перевтілення [17], настає особливий стан, щось середнє між життям і смертю, а, можливо, щось значно гірше, ніж смерть. Це – приреченість, закам'янілість, безмовність болю: обернулася у камінь Ніоба, побачивши смерть усіх своїх дітей, але біль триває і в камені – він спливає сльозами.

Та Зореслав побачив у цім печальнім образі не розпач і квиління, а шалений спротив обставинам. А замість Ніоби постала перед ним Україна (хоча Зореславів сонет «Ніоба» написаний за мотивами творів російсько-польського поета-емігранта Лева Миколайовича Гомоліцького), виснажена смертельним боєм за свої ідеали та непомірними втратами синів і дочок на полях битви... Проте не покорена, готова перетворитися в «люту львицю»:

В тім оці, повнім розпачу й боління,
Світ гарних штук нову знайшов оздобу.
І нині, воскресивши мітів добу,
Не бачить сліз, не чує в нім квиління.

Та ти, страдальна Україно-Мати,
Хоч знищена важким смертельним боєм,
Не розпачай в терпінні, а кріпись

І не бажай німим камінням стати,
Щоб дивувати світ статуї спокоєм,
А радше в люту львицю замінився!... [7, с. 75]

Зореслав, як і свого часу Ольга Кобилянська в повісті «Ніоба» – «Дар калічити свою власну долю власними руками», – застерігає Україну від смертельного самознищення: Ніоба, тільки втрачаючи останню – наймолодшу – доньку, зрозуміла, що, по суті, сама знищила своїх дітей; тож і Україна повинна завжди бути в обороні своїх дітей, не вимагати від них зайвих жертв. Можна тільки уявити собі, які думки роїлися в голові молодого теолога, які почуття розривали його серце, коли в чужій, вже нацистській Італії закликав Україну кріпитися на шляху боротьби, а «не розпачати» (тут: очевидно, не впадати в розпач), не перетворюватися в німе каміння, а твердо пам'ятати високе покликання: бути, хоч «страждальною», та все ж матір'ю для своїх дітей. Органічне переплетіння міфу, символу з реальністю й імпресією, форма сонета, наступальний тон поезії, використання наказових дієслів, інверсії, кількаразове повторення опорних слів засвідчує сублімований вияв підсвідомих державотворчих імпульсів Зореслава, говорить про нього як про поета наративного модусу. Як це суголосно з Франковим: «Не ридать, а добувати...» чи «О ні! Не самі сльози і зітхання Тобі судились! Вірю в силу духа І в день воскресний твого повстання...» Як це перегукується зі Стусовим:

Ярій, душе. Ярій, а не ридай.
У білій стужі сонце України.
А ти шукай р – червону тіль каліни
на чорних водах – тіль її шукай... [18, с. 48]

У цей час написані поезії «Лілеї», «Казка», «В пристані», «Під Везувієм», «Moll», «В Трієсті», «У Венеції», «Палатин», «Юнак» та ін. Кожна із них, як правило, побудована на якомусь міфі чи символі; у кожній – обов'язкові асоціації з українськими визвольними змаганнями; для кожної – характерний ліричний герой – юнак – «гужливий тюліпан», який перетворюється на «вогнистого гурагана», що «дужим гнівом вривається в рабську душу» і готовий об'єднати весь свій рід під прапором боротьби; через кожну прямо чи опосередковано проходить образ лілеї, яку на всіх католицьких землях вважали квіткою Пресвятої Діви.

У Біблії лілія – символ краси таємного нареченого і нареченої в глибокому взаємному коханні, ознака витонченого смаку, багатства, надії на достаток. Водночас вона – квітка смерті, помсти покійника. Греки приписували їй божественне походження із краплин молока матері богів – Юнони, що годувала маленького Геркулеса. Лілія була відома давнім персам, навіть їхня столиця називалася Суза, тобто «місто лілій». Тому і в гербі її як символ непорочної краси містилося кілька цих квітів. Красу лілії розхвалює сам Господь і ставить її вище всього прекрасного одягу Соломона. «Погляньте на польові лілеї, як зростають вони, – не працюють ані прядуть. А Я вам кажу, що й сам Соломон у всій славі не вдягався отак, як одна із них» [9].

Цей мотив Зореслав трактує по-філософськи глибоко і по-священницьки просто: краса – не в багатстві, усе в Божих руках, ми – в дочасності, тільки вічність незмінна. Соломонові лілеї-королівни, якими опікується богорівний Королевич, чарівно пахнуть, співають солодкий мед кришталевих вин, тобто насолоджуються життям вповні, відносять себе до якогось вищого суспільного щаблю і мають велику втіху від Господа, а той, хто сумнівається у святості Ісуса і втратив віру в Нього, перетворюється на звичайного мандрівця-бурлака, який на дні життєвого келиха знаходить лише гіркий полин:

Злотодзвонною луною – Боже сонце,
Піснею блакитною – зірки...
Хто сплітав, хто прями, хто вишивав хитон цей,
Що в ньому пишються квітки?

Соломонові лілеї-королівни –
Не торкнеться їх чужа рука,
Тільки білий Королевич богорівний
Сам їх доглядає в цвітниках.

На долонях, що цвітуть розкішним маком,
Солодість кришталевих райських вин...
Лиш одним, одним мандрівникам, бурлакам
Полишився їх гіркий полин [4, с. 24].

Напрошуються аналогії з філософськими поглядами Григорія Сковороди про «дві природи», про «три світи», про нерівну рівність, про необхідність пізнання людиною себе, про «сродну» працю і «сродне» виховання. На думку йдуть його афоризми: «Не знайдеш дня без темряви і світла, а року без зими і тепла. Не знайдеш і стану, щоб із гіркого та солодкого не був змішаним. Так весь світ складається. Протилежне протилежному сприяє»; «...ти зверни увагу не на вишуканість, а на те, чи мислимо ми благочестиво, на силу висловлених думок, визначай смак не по шкаралупі, а по ядру»; «без ядра горіх ніщо, так само, як і людина без серця» і под. А «запаховий» ряд Зореславового сонета: «пишються квітки» – «королівни-лілеї» – «цвітники» – «розкішні маки» – «райські вина» – «гіркий полин», – асоціативно веде до мандрівника Сіддхартха з однойменного твору Германа Гессе, який після тривалої розлуки при зустрічі з давнім товаришем переконував його, що те, що він гарно одягнутий і від нього приємно пахне, ще зовсім не значить про очерствіння його душі.

Окремо годилося б сказати про сонет «Пробудження». У збірці «Сонце і блакить» ним відкривався цикл «Криця». Очевидно, у тому є неабиякий сенс: поезія – конденсація духу і віри, моноліт любові й жертвності, поклик до Чину й Боротьби. Вона написана під безпосереднім впливом ранньої поезії П. Тичини, зокрема вірша «Не знаю і сам я, за що так люблю...».

Порівняймо. У П. Тичини.

Не знаю і сам я, за що так люблю
Безщасною тую Україну мою?

За що так кохаю? І що у їй є? –
Нешасний народ, його гірке життє:
Темнота та голод... Ох, ліпше мовчать!
За що ж так любити, за що так кохать?
Не знаю, не знаю! – але я люблю,
І сили свої всі я їй віддаю.
Єй пісні складаю, веселі, сумні,
Молюсь за її... Але ж чудно мені,
Що й сам я не знаю, за що так люблю
Безщасною тую Україну мою... [19, с. 119]

У Зореслава.

Не знаю й сам, чому я покохав
Тебе, о Україно розіпнята,
Тебе, в кайданах, в невольницьких шатах,
Оганьблену тавром усіх неслав.
Я щастя, слави, величі бажав,
Коли ішов у світ, а Ти в Пилата
Конала в муці під рукою ката,
Та голос Твій молитвою дрижав.
І вперш тоді я духом пробудився,
І вперш тоді любов'ю розгорівся
І серцем покохав Тебе безмірно.
А нині тисячі таких зо мною
На кожний поклик Твій підуть до бою,
Хоч би й на певну смерть – одважно й вірно! [5, с. 59]

Як бачимо, у сонеті Зореслава «оганьблена тавром усіх неслав» «розіпнята» Україна підносить молитвою свій голос-поклик до тисячі таких, як ліричний герой, щоб «не сконати в муці під рукою ката». Катові Зореслав дає ім'я Пилат. Асоціації, безперечно, сягають до Понтія Пилата – римського правителя Іудеї, якого Йосип Флавій і Тацит називають прокуратором, а Філон Олександрійський – відповідальним за численні жорстокості і страти, вчинені без будь-якого суду. Сонет написаний десь усередині 1930-х років. Зореслав добре знав ситуацію в Україні і на Закарпатті. Особливо турбувало його посилення в краї проросійських, прокомуністичних настроїв. «Благовісник», який редагував Зореслав, систематично подавав матеріали про життя в безбожному «Червоному раї». Зустрічаємо тут, зокрема, й інформацію про долю церковних достойників на Радянській Україні, а саме: Київський митрополит був нелюдським способом замордований, митрополита Венямина прив'язали на вітряк і так його замучили, зажива закопали архієпископа Андроника, єпископа Платона при найбільшій морозі обливали водою, доки з нього не зробили льодяний стовп, а коли замерз, то вояки пробивали його багнетами, єпископа Амвонія прив'язали коневі до хвоста і доти його волокли, доки не випустив духа. Отець Степан Сабол з цього приводу пише: «...Ми лише хотіли б запитати кожного нашого підкарпатського комуніста: брате, чи знаєш ти це все, і чи це розумне – так нищити, палити,

убивати, чи це розумне, коли чоловік стає кровожадною звірюкою і втіленим дияволом? Роздумай це, русине, своїм простим, але здоровим розумом, і відповіш собі на ті питання!» [16, с. 18]. Тож є всі підстави припустити, що Пилатом автор називає Йосипа Сталіна, котрий керує більшовицьким режимом і здійснює ті ж «численні жорстокості і страти без будь-якого суду».

У сонеті Зореслав співвідносить рідну Україну з Богоматір'ю, всім серцем бажає їй «щастя, слави, величі». На олтар національного й духовного відродження та державницького поступу України ліричний герой Степана–Севастіяна Сабола-Зореслава поклав своє життя: він готовий до бою, готовий до будь-яких випробувань, як зазначено у першому варіанті поезії: «хоча б і в пашу Етни».

Як у 1943 році згоріла третя поетична збірка поета «Блакитні ескадри», так пропала у вирі війни і поема на біблійну тему «Рут». Залишився тільки невеликий уривок із неї, що увійшов до четвертої поетичної збірки Зореслава «З ранніх весен». Увага Зореслава до Книги Рут є закономірною і зрозумілою: у ній він черпав духовні сили для життя на чужині, вчився бути терпимим, милосердним, відданим.

У цій біблійній розповіді, яку вважають «шматочком справжнього життя», йдеться про моавітку Рут, яка з прихильності до покійного чоловіка-єврея і з відданості новій родині, не побажала розлучитися зі своєю свекрухою Наомі, коли та вирішила повернутися до себе на батьківщину, в місто Вифлієм. Там, знайшовши багатого і знатного покровителя Боаза, родича покійного чоловіка, Рут вступає з ним у шлюб, щоб продовжити покійному рід і забезпечити спадкоємців. Завершує книгу стислий родовід, з якого випливає, що Овед, який народився від Боаз і Рут, був дідом засновника Ізраїльського царства, Давида. Головна героїня повісті – сором'язлива і скромна Рут, в серці якої – доброта, милосердя, любов, відданість, вірність родині покійного чоловіка, що доходить до повного самозречення: юна Рут, залишивши батька й матір, вирушає зі свекрухою до чужого народу, де до кінця днів її чекає доля утікачки, що не має ні цивільних прав, ні власності, ні даху над головою. Щоб гідно оцінити цей крок, варто пам'ятати, що ставлення ізраїльтян до моавітян завжди вирізнялося особливою ворожістю: зближення з ними розцінювали як зраду свого Бога, а змішані шлюби з вельможами розглядали як блуд. Моральні якості Рут оцінені найвище, коли жителями Вифлієма говорять Наомі, що її невістка для неї краща за сімох синів. У поезії Зореслава мова про самотню смерть на чужині, коли «погасне тихо зірка» земного життя, і ніхто з родини «не побачить більше смутку в очах» ліричного героя, який просить рідних, що залишилися на батьківщині, згадати «все гарне, що між нами було ще за життя»:

Ті дні, що їх ми разом проспівали
По шовках трав, по соняшних квітках,
Ті вечори, що тихо догоряли
Над нами в небесах,
Ті ночі, що тремтячою сльозою
Спливали в тиху пісню веретен, –
Заквітнуть знов кришталною росою
У тіні хризантем... [6, с. 111]

У цих рядках стільки світлої печалі, стільки упокореності й безвідворотності, всепрощення й умиротворення, які справді стікають «тремтячою сльозою», щоб згодом завітнути «у тіні хризантем» кришталюною крапелькою роси.

Степан Сабол як громадянин, Зореслав як поет, о. Севастіян як священник у житті наслідував заповіді Христові, а, як стверджує В. Жулай у статті «Феномен теургійної творчості»: «Людина, яка наслідує заповіді Христові, вступає у співтворчість з самим Богом, стає знаряддям і носієм теургійної дії і тим самим вносить свій вклад в справу Преображення світу» [8, с. 194]. Істинна творчість немислима без феномену натхнення, яке за своєю етимологією (*inspiratio*) означає входження в людину сторонньої духовної сутності, яка оволодіває її душевними здібностями, підвищуючи та посилюючи їх [8, с. 194]. У Зореслава – це: «...поет попадає у такий транс, із якого не може вирватися. Коли – все горить на папері. Натхнення, порив до писання». Тож справжні твори мистецтва немислимі без присутності в них метанаративів.

На нашу думку, три головні заповіді християнства є основними актами теургійної творчості Зореслава, такої творчості, в якій митець перероджується на провідника невичерпної креаційної енергії Творця. Заповідь возлюбити Бога дає Зореславу натхнення, возлюбити ближнього – прозоріння, возлюбити ворога – терпимість і душевну рівновагу. Християнський світогляд поета охоплює поняття ширше, ніж суто релігійний світогляд. Його світогляд динамічний, західноєвропейський, Зореслав «не покладає надій на Схід... чи Захід Європи..., а вірить у власні сили народу, які збудить велика ідея». У автора – безмежний оптимізм і завзяття до бою, його вірші «відсвіжують атмосферу, будять приспані сили, підносять людям голови – відроджують душевно» [1, с. 166]. Це світогляд справжнього митця, метою життя і творчості якого є християнський націоналізм (термін запропонував Августин Волошин у статті «Наш націоналізм», опублікованій у 1935 році в газеті «Свобода»).

Звучання поезії Зореслава – чисте і горде. Слово – добірне, образ – виразний і місткий. Вражає артистичне відчуття мови, ритму, гармонія мислі, настрою, мелодики. Захоплює органічний, ненав'язливий, невип'ячений звукопис. Це – мистецтво. До нього вело Зореслава Боже провидіння. Він мав щасливу нагоду прилучитися до нього в Римі, Венеції, Неаполі, Трієсті.

Поезія Зореслава переважно лірична. У нечастих випадках натрапляємо на описовість. Лірика синтезує авторський інтелект, філософське світосприймання, мовне багатство в об'ємні, панорамні імпресіоністичні полотна.

Творчість Зореслава має ті вершинні реєстри звучання, які дають підставу говорити про неї як про явище цілісне й унікальне в національній культурі, а витоки його (цього явища) треба шукати у багатовіковій історії, у неперервності традицій, у стремлінні до духовного поступу.

Список літератури

1. Бірчак В. Літературні стремління Підкарпатської Русі / В. Бірчак. – Ужгород, 1937. – 178 с.

2. *Зореслав*. Блакитні ескадри / Зореслав. – Ужгород : Закарпаття, 2009. – 430 с.
3. *Зореслав*. Зі серцем у руках / Зореслав. – Ужгород, 1933. – 53 с.
4. *Зореслав*. Сонце і блакить / Зореслав. – Ужгород, 1936. – 80 с.
5. *Зореслав*. Укрита Фіялка / Зореслав. – Ужгород, 1936. – 230 с.
6. *Зореслав*. З ранніх весен / Зореслав. – Нью-Йорк, 1963. – 116 с.
7. *Зореслав*. Ніовба / Зореслав // Пробоєм. – Прага, 1934. – Ч. 6.
8. *Жулай В. І.* Любов як теургійна творчість (за християнськими поглядами В. Соловйова) / В. І. Жулай // Християнство. Контекст світової історії та культури : науковий збірник / ред. кол. : А. М. Колодний, П. Л. Яроцький. – К. : Гнозис, 2000. – С. 194–196.
9. Євангеліє від св. Матвія : 6. 28–29.
10. *Моя Карпатська Україно* : поетична антологія / упоряд. та післяслово І. М. Ребрика. – Ужгород : Бокор, 1992. – 210 с.
11. *О. Сабол Степан-Севастьян, ЧСВВ, Зореслав*. Бог і Україна: Поезія / О. Сабол Степан-Севастьян, ЧСВВ, Зореслав / передмова Наталії Ребрик. – Ужгород : Гражда, 2009. – 240 с.
12. *О. Сабол Степан-Севастьян, ЧСВВ, Зореслав*. Католицизм і православ'я / О. Сабол Степан-Севастьян, ЧСВВ, Зореслав / передмова Наталії Ребрик. – Ужгород : Гражда, 2009. – 416 с.
13. *О. Севастьян Сабол, ЧСВВ*. Католицизм і православ'я. / О. Сабол Степан-Севастьян, ЧСВВ. – Нью-Йорк, 1955. – 230 с.
14. *О. Севастьян Сабол, ЧСВВ*. Голгота греко-католицької церкви в Чехословаччині / О. Севастьян Сабол, ЧСВВ. – Торонто-Рим, 1978. – 352 с.
15. Провидець воскресіння України : методико-бібліографічні матеріали до 100-річчя від дня народження Зореслава (1909–2003). – Ужгород, 2009. – 44 с.
16. *Ребрик Н.* О. Степан-Севастьян Сабол (Зореслав) / Н. Ребрик. – Ужгород, 1998. – Вип. 3. – 87 с. – (Шкільна серія).
17. *Содомора А.* Співець одвічних перевтілень / А. Содомора. – Режим доступу : beta.ukrcenter.com/49341
18. *Стус В.* Дорога болю / В. Стус. – К. : Радянський письменник, 1990. – С. 48.
19. *Тичина П.* Десь на дні мого серця / П. Тичина. – К. : Радянський письменник, 1991. – 119 с.
20. *Sabol S. S.* De Meletio Smotryckij polemista anticatholico / S. S. Sabol. – Romae, 1951. – 38 p.

ANTIQUAE AND BIBLICAL MOTIFS IN THE LYRIC POETRY OF ZORESLAV

Nataliya Rebryk

Uzhhorod

The article considers the antique motifs in the lyric poetry of Zoreslav – one of the greatest Transcarpathian-Ukrainian poets of the period between the two world wars. The author concentrates her attention on the intertextual connections of his poetry with the world cultural metatext. She proves that presented in Zoreslav's lyric poetry are the present and the past, the national and the world's, the classical and the new.

Key words: motif, lyric poetry, image, the classics, art.

АНТИЧНЫЙ И БИБЛЕЙСКИЙ МИР ЛИРИКИ ЗОРЕСЛАВА

Наталия Рэбрык

*Львовский национальный университет имени Ивана Франко,
ул. Университетская, 1, 79000 Львов, Украина*

В статье говорится о античных мотивах и библейских образах в лирике Зореслава – одного из крупнейших закарпатоукраинских поэтов междувоенного периода. Автор концентрирует внимание на интертекстуальных связях его стихов с мировым культурным метатекстом, доказывает, что в лирике Зореслава прочитывается современное с прошлым, национальное с мировым, классическое с новейшим.

Ключевые слова: мотив, лирика, образ, классика, искусство

Стаття надійшла до редколегії 03.02.2011

Прийнята до друку 10.03.2011

